

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
OKRUŽNI SUD U BANJALUCI
BROJ: 11 0 U 029138 21 U
Dana, 02.12.2021. godine

Okružni sud u Banjaluci, sudija Mišić Vesna, kao sudija pojedinac, uz učešće Vukajlović Sandre, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi Udruženje za borbu protiv korupcije Transparency International BiH Ulica Gajeva 2 Banjaluka zastupan po Srđanu Blagovčaninu, predsjedavajućem Upravnog odbora (u daljem tekstu: tužilac), radi poništenja odluke broj 20.03/053-1-21/21 od 25.03.2021. godine Ministarstvo porodice, omladine i sporta Republike Srpske (u daljem tekstu: tuženi), u predmetu zahtjeva za pristup informacijama, dana 02.12.2021. godine, donio je:

P R E S U D U

Tužba se uvažava i osporeni akt poništava.

Obavezuje se tuženi da tužiocu nadoknadi troškove upravnog spora u ukupnom iznosu od 200,00 KM, u roku od 30 dana od dana prijema presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Osporenim aktom, odbijena je žalba tužioca izjavljena protiv odluke prvostepenog organa tuženog broj 20.03/053-1-7/20 od 02.02.2021. godine, kojim je odbijen zahtjev tužioca za pristup traženim informacijama.

U blagovremeno podnesenoj tužbi tužilac navodi da se obratio tuženom sa zahtjevom da mu se dostave informacije, u svrhu istraživanja o usmjeravanju javnih sredstava dodijeljenih tokom 2019. godine i 2020. godine Udruženjima građana i fondacijama, a koji zahtjev je prvostepeni organ odbio i informisao ga kako se tražene informacije mogu pronaći u godišnjem Konsolidovanom izvještaju o izvršenju budžeta Republike Srpske koji sačinjava Ministarstvo finansija Republike Srpske. Dalje navodi, da se u Konsolidovanom izvještaju o izvršenju budžeta ne nalaze sve tražene informacije koje se odnose na krajnje korisnike dodijeljenih sredstava koje dodjeljuje tuženi, zajedno sa iznosima, osnovom niti sa traženim izvještajima, da je zbog toga izjavio žalbu koju je drugostepeni organ osporenim aktom odbio. Dodaje, da je odluka drugostepenog organa naslovljena kao „Obavijest povodom Vašeg akta broj 20.03/052-1010/21 dostavlja se“, što je dostavljeno elektronskim putem, da je tražio da se pobijana odluka dostavi u formi upravnog akta, ali da mu tuženi nije udovoljio i da se stoga pobijana odluka ima posmatrati kao konačan upravni akt jer je njome odlučeno o tužiočevom pravu, odnosno o pravu na pristup informacijama. Dalje navodi, da odluka tuženog da se dozvoli samo direktan uvid u traženu dokumentaciju u prostorijama Ministarstva je suprotna članu 14. stav 2. Zakona o slobodi pristupa informacijama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 20/01, u daljem tekstu: ZSPI), da je tumačenjem navedene odredbe jasno da javni organ obavještava podnosioca zahtjeva o

mogućnosti neposrednog uvida ili o mogućnosti umnožavanja i dostave informacija, da su ovo u mogućnosti za koje se odlučuje podnosilac zahtjeva i po kojima javni organ mora postupiti. Smatra, da javni organ ne može uputiti podnosioca zahtjeva na neki drugi izvor ili mu omogućiti samo direktan uvid bez mogućnosti umnožavanja i dostavljanja na poštansku adresu o trošku tražioca, već mora dostaviti tražene informacije na način predviđen zakonom. Ukazuje na odredbu člana 2. ZSPI i smatra da ne postoji razlog da tuženi postupi suprotno članu 2. pomenutog zakona, jer je svoj zahtjev za pristup informacijama jasno formulisao i jasno naznačio da mu se informacije dostave na poštansku adresu Gajeva 2 u Banjaluci ili putem e-pošte. Takođe podsjeća na sudsku praksu u kojoj je zauzet stav da se donošenjem odluke da podnosiocu zahtjeva se odobri jedino lični uvid u informacije u prostorijama, bez ostavljanja mogućnosti da mu se informacije umnože o njegovom trošku i proslijedi na adresu je suprotno odredbama pomenutog zakona i stavu Vrhovnog suda Republike Srpske u presudi broj 11 0 U 020677 18 U od 20.05.2020. godine i presudi suda Bosne i Hercegovine broj S 1 3 U 016730 14 U od 01.07.2015. godine, kojim je odlučeno upravo o ovom pitanju. U konačnosti predlaže da se uvaži tužba, osporeni akt poništi i naloži da se tužiocu omogući slobodan pristup traženim informacijama u cijelosti i obaveže tuženi da tužiocu isplati troškove upravnog spora i to takse na tužbu i presudu.

Tuženi je na zahtjev suda dostavio spise ove upravne stvari i odgovor na tužbu u kojem navodi da navedenom obavijesti od 25.03.2021. godine, nije odbijen tužilac sa zahtjevom za uvid u traženu dokumentaciju odnosno informacije, nego mu je omogućena opcija direktnog uvida u prostorijama tuženog i to prvi put odgovorom na upit broj 20.03/053-1-7/20 od 02.02.2021. godine, te naknadno već navedenom obaviješću od 25.03.2021. godine, sa tačnim terminom i zaduženim osobama koje će predočiti svu traženu dokumentaciju, a tužilac selektira prema svom izboru. Dalje navodi da na takav način obavještenja dopisom, tužilac nije bio onemogućen u pristupu informacijama, nego mu je naprotiv osporenim aktom omogućen direktan uvid u traženu dokumentaciju dana 02.04.2021. godine u 14,00 časova u prostorijama tuženog. Smatra, da se protiv forme obavijesti ne može voditi upravni spor jer se radi o dopisu, a pogotovo ne zbog toga što je tužiocu navedenim aktom precizno i jasno određen termin i način za pristup informacijama. Predlaže da se tužba tužioca odbije kao neosnovana.

Razmotrivši tužbu i osporeni akt po odredbi člana 30. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu ZUS), zatim odgovor tužene strane, kao i cjelokupne spise predmetne upravne stvari, ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Iz podataka u spisu predmeta proizilazi da je tužilac, dana 25.12.2020. godine, dostavio dopis tuženom u kojem pozivajući se na član 4. i 11. ZSPI, moli da se dostavi informacije o sredstvima koja je tokom 2019. i 2020. godine tuženi po raznim osnovama dodjeljivao udruženjima građana i fondacijama (sportske, sindikalne, kulturne, vjerske...) uključujući naziv udruženja građana/fondacije, osnov za dobijanje sredstava, iznos sredstava i izvještaj o realizaciji za projekte koji su realizovani te da se tražene informacije dostave u zakonom propisanom roku na poštansku adresu ili putem e-pošte. Rješavajući po navedenom zahtjevu prvostepeni organ je odlukom broj 20.03/053-1-7/20 od 02.02.2020. godine obavijestio tužioca da se tražene informacije mogu pronaći u godišnjem Konsolidovanom izvještaju o izvršenju budžeta Republike Srpske koji sačinjava Ministarstvo finansija Republike Srpske, objedinjuje podatke o rashodima po svim osnovama, a time i grantovima i subvencijama udruženjima građana

i fondacijama i da su informacije koje su predmet zahtjeva tužioca dostupne po godinama u izvještaju o izvršenju budžeta na internet stranici Ministarstva finansija Republike Srpske na linku. Dalje se u prvostepenoj odluci navodi šta su poslovi tuženog i obavještava tužioca da nije u mogućnosti da na ovakav način i u ovoj formi objedinjuje podatke za tužioca, jer ih analitički drugačije vode, u skladu sa procedurom propisanom od strane Ministarstva finansija RS, pa da ukoliko je eventualno zainteresovan, tužilac za analitičku obradu podataka u formatu koji mu odgovara može kontaktirati tuženog radi utvrđivanja termina u kome je to moguće realizovati. Napominje, da se trenutno na sajtu tuženog nalaze rezultati nedavno završenih konkursa i da stoga moli da dio preuzme, kako u narednom periodu ne bi došli u istu situaciju da ih retroaktivno potražuje.

Protiv navedene odluke tužilac je izjavio žalbu 11.02.2021. godine, a nakon čega je tuženi dostavio obavijest broj 20.03/053-1-21/21 od 25.03.2021. godine, koju obavijest tužilac pobija u ovom predmetu smatrajući da je ista obavijest osporeni akt jer je istom obavijesti riješeno o njegovoj žalbi. U navedenoj obavijesti odnosno osporenom aktu tuženi navodi da analizirajući žalbu tužioca konstatuje da u prvom zahtjevu tužilac nije odbijen za uvid u traženu dokumentaciju, odnosno informacije nego mu je omogućena opcija direktnog uvida u traženu dokumentaciju u prostorijama tuženog, pa da s tim u vezi ponovo ga obavještava da može izvršiti neposredan uvid u traženu dokumentaciju dana 02.04.2021. godine u 14,00 časova u prostorijama tuženog. Dalje navodi, da uvidom u dokumentaciju u vezi sa raspodjelom sredstava udruženja građana i fondacijama tokom 2019. godine i 2020. godine omogućava se uvid u prisustvu načelnika Odjeljenja za normativno pravne i kadrovske poslove i službenika za knjigovodstvene poslove i finansijsku operativu.

Nakon toga tužilac se dana 05.04.2020. godine obratio tuženom sa zahtjevom da mu se odluka po žalbi dostavi u formi upravnog akta na poštansku adresu u cilju traženja dalje pravne zaštite, a nakon čega je tuženi svojim aktom broj 20.03/053-1-21-1/21 od 16.04.2021. godine odgovorio tužiocu da je forma dopisa i obavijesti predviđana članom 14. stav 1. i 2. tačka a) ZSPI, kojim dopisom ste informisani da će vam dana 02.04.2021. godine u 14,00 časova u prostorijama tuženog biti omogućen lični pristup informacijama kada se niko od ovlašćenih lica tužioca nije pojavio kod tuženog i smatra da nema elemenata kršenja odredaba pomenutog zakona.

Osporeni akt, po stavu ovog suda, nije zakonit i pravilan.

Iz upravnog spisa nesporno se može utvrditi da je tužilac podnio tuženom zahtjev da se dostave informacije o sredstvima koja je tokom 2019. i 2020. godine tuženi po raznim osnovama dodjeljivao udruženjima građana i fondacijama (sportske, sindikalne, kulturne, vjerske...) uključujući naziv udruženja građana/fondacije, osnov za dobijanje sredstava, iznos sredstava i izvještaj o realizaciji za projekte koji su realizovani te da se tražene informacije dostave u zakonom propisanom roku na poštansku adresu ili putem e-pošte, o kojem zahtjevu je prvostepeni organ tuženog odlučio kao što naprijed navedeno. Protiv prvostepenog rješenja tužilac je izjavio žalbu, a nakon što je razmotrio žalbu tužioca, tuženi donosi osporeni akt dana 25.03.2021. godine sa obrazloženjem kao što je naprijed navedeno.

Pravo pristupa informacijama koje je tužilac u predmetnom upravnom postupku tražio je regulisano članom 4. ZSPI, prema kojem svako fizičko lice i pravno lice ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom javnog organa, a svaki javni organ ima odgovarajuću obavezu da objavi takve informacije. Ovo pravo pristupa podliježe samo formalnim radnjama i ograničenjima, kako je utvrđeno u ovom Zakonu.

Prema članu 11. stav 1. ZSPI, zahtjevi za pristup informacijama se podnose onom javnom organu za kojeg podnosilac zahtjeva smatra da je nadležan.

Obaveza organa je kada primi zahtjev da utvrdi koji je javni organ nadležni javni organ i to mora utvrditi što je prije moguće, ali najkasnije 8 dana od prijema zahtjeva. Ako javni organ utvrdi da je on nadležni javni organ, njegova je obaveza da sakupi tražene informacije. Kada nadležni javni organ odluči o odobravanju pristupa informacijama ili odbijanju pristupa traženih informacija, mora pismeno obavijestiti podnosioca zahtjeva. Po članu 14. stav 3. ZOSPI kada se pristup informacijama djelimično ili u cjelini odbija, podnosilac zahtjeva se o tome obavještava dopisom iako bi pravilno bilo da to učini rješenjem, jer dopis u tom slučaju treba da sadrži pouku o pravu na podnošenje žalbe, rok u kome se žalba izjavljuje, naziv organa kome se izjavljuje i troškove podnošenja žalbe, te da se stranka može obratiti Ombudsmenu i podatke za kontakt sa ovom kancelarijom. Da je potrebno o zahtjevu, kada se zahtjev djelimično uvažava ili odbija, odlučiti ipak u formi rješenja upućuje i činjenica da podnosilac zahtjeva protiv takve odluke ima pravo podnošenja žalbe. S obzirom da se u odredbi člana 25. stav 2. ZOSPI navodi da se njime ne derogiraju postojeća prava koja se odnose na žalbu u upravnom postupku i sudskoj kontroli ukazuje da se prilikom postupanja po zahtjevu primjenjuju odredbe Zakona o opšte upravnom postupku i kasnije odredbe ZUS u postupku po tužbi.

U konkretnom slučaju prvostepena odluka tuženog od 02.02.2021. godine nije sačinjena u skladu sa odredbom člana 14. stav 3. b) ZSPI jer nije navedeno kojem organu se može podnijeti žalba, u kojem roku, a niti su navedeni troškovi podnošenja žalbe, kao i pravo da se obrati Ombudsmenu RS, o čemu ga obavještava organ. Bez obzira na navedenu pouku o pravnom lijeku, tužilac je podnio žalbu tuženom, a nakon čega je tuženi u formi obavijesti odlučio o žalbi tužioca, u kojoj obavijesti navodi da analizira žalbu tužioca, te da prvim zahtjevom nije odbijen za uvid u traženu dokumentaciju nego mu je bila omogućena opcija direktnog uvida u traženu dokumentaciju kod tuženog u zakazano vrijeme u prisustvu zaposlenih kod tuženog.

Tuženi ističe, da se protiv navedene obavijesti od 25.03.2021. godine, a protiv koje je tužilac podnio tužbu, ne može voditi upravni spor, jer se radi o dopisu, a pogotovo ne zbog toga što je tužiocu navedenim aktom precizno i jasno određen termin i način za pristup informacijama u skladu sa zakonom.

Pravilno tužilac u tužbi ističe da se navedena obavijest tuženog ima smatrati konačnim upravnim aktom jer se iz iste obavijesti može utvrditi da je tuženi razmatrao žalbu tužioca, a što je potvrdio i svojim aktom od 16.04.2021. godine u kojem obavještava tužioca u vezi njegovog zahtjeva od 05.04.2021. godine da od tuženog traži da mu se dostavi odluka po žalbi u formi upravnog akta, kada je tuženi odgovorio da je forma dopisa i obavijesti predviđena članom 14. stav 1. i 2. tačka a) ZSPI, a kojim dopisom je informisan da će tužiocu biti određenog dana u zakazano vrijeme u prostorijama tuženog omogućen lični pristup informacijama, pa kako niko u zakazano vrijeme nije pristupio da smatra da nema elemenata kršenja pomenutog zakona.

Ispravno tužilac ukazuje na sadržaj odredbe člana 2. ZSPI koja propisuje da se ovim zakonom olakšava i promovira, u najvećoj mjeri, i bez odlaganja objavljivanje informacija koje se nalaze pod kontrolom javnog organa, po najnižoj prihvatljivoj cijeni. Ova odredba gledano u vezi sa prethodno pomenutom odredbom člana 14. stav 2. ZSPI, obavezuje javni organ da informaciju dostavi tražiocu na najlakši mogući način, bez odlaganja i po najnižoj mogućoj cijeni, pa kad se tužilac opredijelio za dostavljanje informacija putem pošte ili elektronskim putem, dužnost je tuženog bila da

mu u tom smislu i udovolji, odnosno da ga obavijesti o mogućnosti umnožavanja, o procijenjenim troškovima umnožavanja (ako ih ima), te da mu nakon uplate troškova obezbjedi dostavljanje na način kako je to zahtjevom traženo. Uslovljavanje tužioca na način da mu se omogućuje opcija direktnog uvida u traženu dokumentaciju u prostorijama tuženog, koji neposredni uvid može izvršiti dana 02.04.2021. godine u 14,00 časova u prostorijama tuženog u prisustvu načelnika i službenika za knjigovodstvene poslove i finansijsku operativu, kako je to učinio tuženi osporenim aktom, suprotno je odredbama člana 14. stav 2. i člana 2. Zakona o slobodi pristupa informacijama, na čemu pravilno insistira tužilac u tužbi, zbog čega je tužbu valjalo uvažiti i osporeni akt poništiti.

Po ocjeni ovog suda organi tuženog dužni su sistematski tumačiti ZSPI i uzeti u obzir sve odredbe koje idu i u prilog udovoljavanju zahtjeva tužioca na pristup informacija, kao nevladinoj organizaciji, koja ima istaknutu ulogu u borbi protiv korupcije, nepotizma i nezakonitog trošenja budžetskih sredstava pozivom na formalne prepreke koje zakon uspostavlja nije zadatak državnih organa. Oni nisu čuvari informacija nego njihovi prenosioci, koji su ih u najvećoj mogućoj mjeri, dužini učinili dostupnim demokratskoj javnosti i njenim demokratskim institucijama.

Kod takvog stanja stvari, a budući da sud u smislu člana 29. ZUS, zakonitost osporenog akta ispituje na podlozi činjenica utvrđenih u upravnom postupku, to se tužba ukazuje osnovanom, jer su u postupku donošenja osporenog akta ostvareni razlozi iz člana 10. tačke 2. i 4. ZUS, za poništavanje istog, pa je sud tužbu uvažio i osporeni akt poništio, na osnovu ovlašćenja iz odredbe člana 31. stav 1. i 2. istog zakona.

U smislu člana 50. ZUS tuženi je u obavezi da odmah, a najkasnije u roku od 30 dana, od prijema ove presude, donese novi upravni akt, uvažavajući pravno shvatanje ovog suda i primjedbe suda u pogledu postupka.

Odluka o troškovima spora iz stava 2. izreke presude temelji se na odredbi člana 5. i 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 63/11), u vezi s članom 386. stav 1., 387. i 396. stav 1., 2. i 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13). Naime, tužilac je u tužbi zatražio naknadu troškova upravnog spora u ukupnom iznosu od 200,00 KM i to troškove na ime sudske takse na tužbu i presudu po 100,00 KM što iznosi 200,00 KM koji troškovi su opravdani, zbog čega je sud iste dosudio tužiocu na osnovu Tarifnog broja 22. Zakona o sudskim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 73/08, 49/09, 67/13, 63/14 i 66/18).

Zapisničar
Vukajlović Sandra

Sudija
Mišić Vesna

